

Tartu koolivõrgu ümberkorraldamisel esinevate riskide hindamine

Tartu koolivõrgu ümberkorraldusi kavandatakse järgmiste eesmärkide realiseerimiseks:

1. Tartus pakutav üldharidus on konkurentsivõimeline ja kvaliteetne.
2. Põhikooli ja gümnaasiumi õppekohtade arv vastab vajadustele.
3. Üldharidus on võrdväärset kättesaadav.
4. Tartu koolivõrk toimib majanduslikult efektiivselt.

Peamiselt keskendub koolivõrgu ümberkorraldamine kooli pidaja tasandil järgmiste tulemuste saavutamisele:

- 1) Õppekohtade loomine vastab vajadusele (põhikoolis ja gümnaasiumis on vajalikul arvul õppekohti);
- 2) Õppekohad on koolihoonetes paigutatud tõhusalt (gümnaasiumiõppekohad ei ole killustatud mikrogümnaasiumitesse);
- 3) Põhikoolid ja gümnaasiumid tegutsevad eraldiseisvate õppeasutustena.

Nimetatud tulemuste saavutamiseks kaasneb Tartus pakutava üldkeskhariduse konkurentsivõimelisuse ja kvaliteedi tõus ja ressursse on võimalik kasutada praegusest efektiivsemalt.

Seatud eesmärgid tulenevad põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ning riigi üldhariduse alaseid eesmärke sisaldavast „Üldharidussüsteemi arengukavast 2007-2013“. Seega alternatiivseid eesmärke pole võimalik

seada. Kohaliku omavalitsusüksus on kohustatud oma tegevusel kohustatud arvestama riigi hariduspoliitilisi eesmärke.

Riskide hindamine on teostatud vastavalt Linnavolikogu liikme Olev Raju antud juhiste Tartu Linnavalitsuse Haridusosakonna poolt 20.veebruari 2012.aastal.

Riskide hindamine on taustainformatsiooniks Linnavolikogu liikmetele 22. veebruaril 2012 toimuva 31. istungi päevakorrapunkti nr 5 „Tartu linna munitsipaalüldhariduskoolide ümberkorraldamine“ arutamisel.

Ümberkorraldustega kaasnevad riskid	Realiseerumise tõenäosus	Võimalik tagajärg	Riski maandamise meetmed
Riigi hariduspoliitika põhikoolide ja gümnaasiumite lahutamise ning õppekohtade vajaduse prognoosi osas on vää.	Väike	Tartu linn teeb kohalikul tasandil kahjuliku otsuse.	Põhikoolide ja gümnaasiumite tegevust on analüüsitud maailma tasandil erinevate rahvusvaheliste uuringute raames ning leitud, et põhikool ja gümnaasium peaks tegutsema eraldiseisvalt. Riigil on olemas mahukad andmebaasid pädevate analüüsides tegemiseks õpilaste arvu osas. Otsuste ettevalmistamisel kaalutleme riigi hariduspoliitilisi suunitlusi kohalikest oludest lähtuvalt.
Seadused ja õigusaktid muutuvad arvestamata õiguspärase ootuse printsiipi (sh riiklikud õppekavad, klassitaitumuse ülemine piirnorm jne)	Keskmine	Põhikooli ja gümnaasiumi õppekohti on vaja rohkem või vähem kui planeeritud.	Õigusliku regulatsiooni muutumisel rakendatakse võimalusi, mida pakub koolivõrk õppekohtade vajaduse muutmiseks.

<p>Koolivõrgu ümberkorraldamisotsuse lähtekohaks olevad prognoosid ei realiseeru (riigisisene, maakonnasisene, linnasisene vms ränne, prognoosid on ebatäpsed, e-õppevõimaluste suurenemine)</p>	<p>Väike</p>	<p>Põhikooli ja gümnaasiumi õppekohti on vaja rohkem või vähem kui planeeritud.</p>	<p>Ümberkorraldamise terviklahendus on kavandatud piisava paindlikkusega, et luua juurde või vähendada vajadusel õppekohti. Tartu on üldhariduse osas tõmbekeskuseks, seega on õppekohtade vajaduse vähenemine ebatõenäolisem kui suurenemine. Ümberkorralduste aluseks olevaid prognoose on korrigeeritud erinevate koefitsientidega, selleks et oleks tagatud võimalikult täpne prognooside realiseerumine. Veega vahemikus 10-15% on võimalik arvestada ja õppekohtade tegelikku loomist kohandada.</p>
<p>Koolivõrku ei korraldata ümber lähtuvalt riigi hariduspoliitikast ja õigusaktides sätestatud nõuetest</p>	<p>Keskmine</p>	<p>Ühe asutusena tegutsev põhikool ja gümnaasium keskendub kahele haridustasemele ja ressursid on killustatud, valdavad keskendatud gümnaasiumiosale ja riigieksamite headele tulemustele. Õpilastel on jätkuvalt ootus saada madalamate tulemustega oma kooli gümnaasiumiossa ja jätkub suur väljalangevus gümnaasiumist. Täistsüklikooli lõpetajatel on eeliseid samas koolis gümnaasiumisse astumisel.</p>	<p>Linnavalikogu otsustab koolivõrgu ümberkorraldamise.</p>

		<p>Ühe asutusena tegutsevas põhikoolis ja gümnaasiumis õpivad õpilased ühes keskkonnas ja jätkub põhikoolile traditsiooniks olnud kasvatuspõhimõtete järgimine ning õppekeskkond ei kujunda gümnaasiumi õpilases iseseisvust.</p>	
		<p>Sotsiaalses õppekeskkonnas häirivad gümnaasiumiõpilasi põhikooliõpilased (linnavalitsuse läbiviidud sotsioloogilised uuringud).</p>	
		<p>Gümnaasiumiõppekohad on killustatud ja kuni 200 õpilasega mikrogümnaasiumis ei ole võimalik pakkuda konkurentsivõimelist haridust.</p>	
		<p>Gümnaasiumile sobilikku füüsilist õppekeskkonda on vaja arendada 13 koolihoones kavandatava 6 asemel.</p>	
		<p>Väikeste gümnaasiumite pakutavate kursuste arv on piiratud ja suurendab õpetaja ametikohtade vajadust. Valikkursusi on vähe ja individuaalset õppekava ei saa pakkuda.</p>	
		<p>Gümnaasiumite õppesuunad dubleerivad üksteist ja ülelinnaliselt on valikuvõimalus väike.</p>	
		<p>Väikeste gümnaasiumite pakutava haridusega on tõenäolisem saada keskpärane tulemus. (HTM analüüs)</p>	

		<p>100%-le (ja enamatele) põhikooli lõpetajatest säilivad gümnaasiumiõppekohad ja õppekohti on liiga palju ja need täidetakse osaliselt mittemotiveeritud õpilastega, soodustatud on gümnaasiumiosast väljalangemine.</p>	
		<p>Põhikoolis võetakse kasutusele ainult senised vabad õppekohad (ca 960) ja ei lisandu 600-700 õppekohta gümnaasiumi õppekohtade arvelt. Põhikooli teine vahetus suureneb rohkem kui ümberkorraldamise korral.</p>	
		<p>Vanemad eelistavad põhikooli, millel on gümnaasiumiosa ja valivad lapsele esimese klassi nendes koolides lähtuvalt koolide gümnaasiumiosa kohale riigieksamite tulemuste võrdluses ning puhtad põhikoolid jäävad tühjaks, samas kui täistsüklikoolides on põhikooliosad teises vahetuses.</p>	
		<p>Väikeste koolide õppekoha tegevuskulu on suurem.</p>	
		<p>Ei täideta tingimusi ERF toetuse saamiseks. HTM on avalikult olnud seisukohal, et korrastamata koolivõrguga KOVidele raha ei eraldata.</p>	
		<p>Riigieraldis tuleb ümber jagada ja osa põhikoolidele ettenähtud vahendeid kasutada gümnaasiumi ülalpidamiseks.</p>	

<p>Koolivõrku ei korraldata ümber tasakaalustatud terviklahenduse alusel (nt Tartu Tamme Gümnaasium jääb ümber korraldamata)</p>	<p>Suur</p>	<p>Ebaterve konkurents koolide vahel esimeste klasside komplekteerimisel. Gümnaasiumiõppekohad jäävad täitmata ja põhikoolis ei ole võimalik luua õppekohti juurde. (nt Tartu Tamme Gümnaasiumi põhikooliklassid ei mahu Tamme pst 24 a hoonesse ja põhikooliõppekohtade loomiseks peab kool muutuma järkjärguliselt põhikooliks. Suureneb koolituliijate elukoha ümberregistreerimine sellesse piirkonda).</p>	<p>Otsuste tegemisel arvestatakse tasakaalustatud terviklahendusega. Ümberkorraldatavad koolid ootavad võrdset kohtlemist ja võrdseid võimalusi.</p>
<p>Ebavõrdsus õppekoha saamisel ja õpilaste jagunemine kooliti lähtuvalt oma võimetest või hariduslikest erivajadustest</p>	<p>Keskmine</p>	<p>Tekivad eelistatumad koolid, säilib umbusk teatud koolide põhihariduse kvaliteedi osas, gümnaasiumid kujunevad eliitkoolideks ja keskpäraste õpilaste koolideks.</p>	<p>Põhikool on elukohajärgne kool, mis annab hea põhihariduse õpingute jätkamiseks sõltumata õpilase hariduslikust erivajadusest. Gümnaasiumid kujunevad teatavas ainevaldkonnas teadmuskusteks ja õpilased jagunevad nende vahel lähtuvalt ainealasest eelistusest.</p>

<p>Linnal puuduvad piisavad vahendid tegevuskulude katmiseks</p>	<p>Väike</p>	<p>Koolid ei saa tegutseda.</p>	<p>Pedagoogide töötasu eraldab riik, linn eraldab vahendid hoonete ülalpidamiseks. Sõltumata ametikohtade arvu muutusest tagab riik pedagoogide töötasu ja ümberkorraldamisega seotud koondamistasud. Linnaeelarves on praegu kajastatud kõigi olemasolevate hoonete ülalpidamiskulud, lisandub ühe täiendava hoone kasutusele võtmisega seotud kulud (Tartu Täiskasvanute Gümnaasiumile ja Tartu Tamme Gümnaasiumile). Linnaeelarves nähakse ette vajalikud vahendid.</p>
<p>Linnal puuduvad piisavad vahendid investeeringuteks</p>	<p>Suur</p>	<p>Õppekeskkond jääb kaasajastamata ja ettekirjutused täitmata. Suur rahulolematust koolide õppekeskkonnaga, mis on ka praegu, säilib, sest ettekirjutused on täitmata. Ettekirjutuste mittetäitmist seostatakse koolide ümberkorraldustega. Tartu maine hea hariduse linnana saab kahjustada.</p>	<p>Koolihooned vajavad investeeringuid sõltumata ümberkorraldamisest. Ümberkorraldamise käigus selgub investeerimisvajadus ning täpsustub, millises hoones millise haridustaseme pakkumiseks tuleb õppekeskkond kaasajastada. Õppekohtade killustatus erinevate mikrogümnaasiumite vahel väheneb. Linna eelarves tuleb ette näha vahendid koolihoonete kaasajastamiseks lähtuvalt linna arengukavast.</p>

Investeeringiks ei leita täiendavaid rahalisi vahendeid (pole täidetud tingimused ERF toetuse saamiseks või ERF toetusi ei nähta enam EL tasandil ette)	Suur	Õppekeskkond jääb kaasajastamata või kaasajastamiseks kulub rohkem aega.	Linnal tuleb leida rahalised võimalused oma eelarvest. Ümberkorraldamisperioodil mõju ei avalda.
Haridusvaldkonna juhtimine korraldatakse ümber (sh linna, maakonna, riigi tasandil)	Väike	Koolivõrgu ümberkorraldamise elluviimine jääb pooleli.	Juhtimise ümberkorraldamisel lähtutakse järjepidevuse põhimõttest.
Pinged kooliperes seoses muutustega ja teadmatusega (sh koondamine, edasiõppimisvõimalused)	Suur	Kannatab õpilastele antava hariduse kvaliteet ja õppeainete raames omandatavad pädevused.	Muutustega seotud asjaolusid selgitatakse ja leitakse lahendused esilekerkivatele üksikjuhtumitele. Otsitakse õpetajatele koolivõrgus teisi töökohti või toetatakse täiendõppe võimalusi. Tehakse selgelt selgitustööd edasiõppimisvõimaluste kohta.
Järkjärguliselt tegevuse lõpetavate gümnaasiumiosade viimased klassid ei õpi täisväärtuslikus gümnaasiumi õppekeskkonnas	Suur	Õpilastele antav üldkeskharidus ei ole konkurentsivõimeline.	Eraldatakse täiendavaid vahendeid õppekeskkonna säilitamiseks üleminekuperioodil.
Põhikooli aineõpetajad ei saa tervet ametikohta teatud õppeainetes	Suur	Õpetajad käivad tööl mitmes koolis ja ei pühendu ühes koolis õppekvaliteedi arendamisele.	Koormusnormi vähendatakse ja võimalusel tagatakse täisametikoht või toetatakse täiendõppe võimalusi ühes koolis mitme aine õpetamiseks.

Gümnaasiumiastmetes praeguseks väljakujunenud õppesuunad kaovad	Väike	Tartu linna jaoks lähevad kaduma parimad praktikad teatud ainevaldkondades.	Ümberkorralduste käigus jälgitakse, et kõik parimad praktikad võetaks loodavatesse gümnaasiumitesse üle ja luuakse uusi õppesuundi.
Koolide traditsioonide ja identiteedi muutumine	Keskmine	Kaovad täistsüklikoolidele omased traditsioonid ja identiteet.	Koolide tasandil säilitatakse väljakujunenud traditsioonid ja luuakse uued traditsioonid.
Alternatiivsete valikuvõimaluste vähesus keskhariduse asemel	Keskmine	Kõik põhikooli lõpetajad soovivad jätkata õpinguid gümnaasiumis.	Üldkeskhariduse ja kutsekeskhariduse õppekohti pakutakse tasakaalustatult. Karjäärinõustamise arendamine põhikoolis.